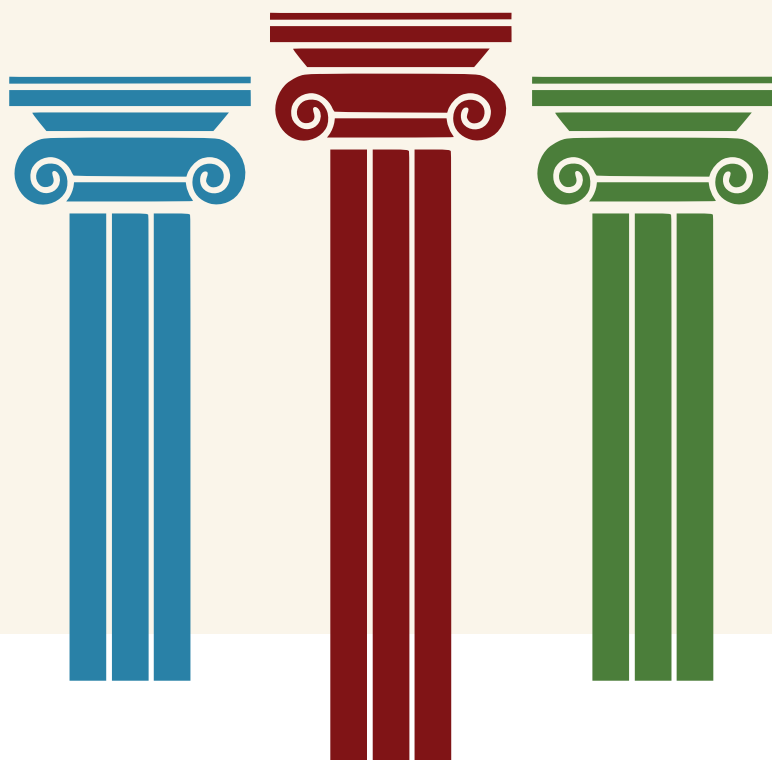

KONCEPCE

UDRŽITELNÉHO VYUŽITÍ ŠKOLNÍ BUDOVY ČP. 71 V HŮRKÁCH

**SPOLEK
PRO HŮRKY A VENKOV**

© 2023

OBSAH

Úvod	2
Předkladatel	3
Školní budova v Hůrkách	4
Koncepce	5
Hlavní cíle	6
Využití potenciálu budovy, část I	7
Využití potenciálu budovy, část II	8
Využití potenciálu budovy, část III	9
Pilíř I, vzdělávání	10
Pilíř II, komunita	11
Pilíř III, tradice	12
Odborný přesah a reflexe	13
Kontext tématu v myšlenkové mapě	17
Floating gap a sociální úskalí	18
Koncepční využití školní budovy z praxe	19
Čestné prohlášení	21
Závěr	22
Seznam příloh	23
Přílohy	I–III

ÚVOD

S plným vědomím důležitosti a společenského významu byla koncepce pro využití školní budovy v Hůrkách zpracovávána tak, aby reflektovala dosavadní zkušenosti, podněty odborníků i potřeby místních občanů, stejně tak v návaznosti na potvrzení objektu jako nemovité kulturní památky Ministerstvem kultury České republiky ke dni 3. května 2023. S ohledem na vysoký stupeň zachovalosti, na nadregionální význam, který mu vtiskl renomovaný architekt Ing. Josef Záruba Pfeffermann (1869–1938), i na silný vztah k místním občanům, jejichž předkové kvůli financování stavby zastavili veškerý obecní majetek, je jisté, že hůrecká škola takový potenciál rozhodně má.

Spolek pro Hůrky a venkov, jako zhotovitel koncepce, je přesvědčen o tom, že předkládaný dokument splňuje požadavky na moderní a zároveň tradiční využití historické školní budovy, a to v souladu se zákonem 20/1987 Sb., o státní památkové péči (památkový zákon). Předkladatel proto předběžně seznámil se zpracováním této koncepce nejen vybrané odborníky a členy místního osadního výboru, ale i zástupce Rady města Lišov, a tedy zástupce vlastníka dotčené nemovitosti čp. 71, a dohodl se na dalším projednání. Koncepce odpovídá zákonné povinnosti užívat objekt pouze způsobem, který odpovídá jeho významu, hodnotě i stavu, a vytvářet pro plnění těchto povinností všechny potřebné předpoklady (§ 9 památkového zákona). Při pokračování dosavadního trendu dílčích oprav objektu s případným využitím dalšího financování (např. grantové výzvy European Heritage Days Stories anebo dotačních programů Ministerstva kultury ČR a Jihočeského kraje) lze zajistit prosperující a originální zpřístupnění nevšední památky se zázemím pro širokou veřejnost. Téma hůrecké školy bylo komunikováno také směrem k veřejnosti. Začátkem února obeslal předkladatel všechny adresy v Hůrkách krátkým dopisem o historii a s pozvánkou na přednášku o tomto pozoruhodném objektu a jejím architektovi. Koncem března pak uspořádal veřejnou besedu s občany, na níž se všichni jednomyslně shodli na fungování venkovské komunity vymezené několika styčnými body, mezi nimiž by školní budova se svou původní funkcí neměla chybět. Obě akce zaznamenaly vysoký zájem i účast veřejnosti. V souvislosti s tím vším koncepce respektuje i Davoskou deklaraci.

Předkládaná koncepce byla zhotovena bez použití veřejných finančních prostředků a bez jakékoliv finanční, případně jiné hmotné pomoci, včetně dotačních titulů z rozpočtů samosprávných celků či dalších zdrojů.

PŘEDKLADATEL

Předkladatelem koncepce udržitelnosti využití školní budovy v Hůrkách je Spolek pro Hůrky a venkov. Spolek vznikl v roce 2015 jako samosprávná, nepolitická a nezisková organizace za účelem ochrany přírody a krajiny, podpory života na venkově a zajišťování kulturních a vzdělávacích aktivit s tím spojených. Při své činnosti se řídí platnými legislativními předpisy a vlastními stanovami. Kolektivním statutárním orgánem spolku je tříčlenný výbor, volený každé tři roky, nejvyšším orgánem pak členská schůze. Výbor se schází minimálně dvakrát ročně, členská schůze minimálně jednou ročně. Ze schůzí se pořizují zápisy.

Hlavním podnětem pro vznik spolku byla významná místní akce, uspořádaná u příležitosti 110 let trvání školní budovy v Hůrkách právě v roce 2015. Celodenní slavnost spočívala v setkání bývalých žáků, rodáků a poslední učitelky školy, přičemž budova byla po celou dobu zpřístupněna všem účastníkům s popisky jednotlivých místností. Součástí programu se stala mše, přednáška, společné fotografování, prezentace nové knihy o škole, vydané k této události, a pohlednice. Hlavní přínos spočíval v setkání zúčastněných, kteří k sobě našli cestu mnohdy i po dlouhých desetiletích.

Od roku 2015 pokračoval spolek v započaté práci a pro veřejnost zorganizoval řadu jednorázových akcí i akcí v rámci dlouhodobých projektů. Za tu dobu zaznamenal návštěvnost stovek účastníků, kteří mnohdy neváhali a neváhají přijet i z poměrně vzdálených míst. Od roku 2017 probíhá dlouhodobý projekt *Hůrky, ves na Blatech*, který se snaží o oživení povědomí blatského kroje a jeho nošení, způsobu výšivek a prezentaci. V roce 2019 spolek realizoval roční cyklus *Pfeffermannův rok* k počtě architekta školní budovy v Hůrkách a po destiletích obnovil říjnové posvícení, letos je to roční cyklus k půl století od ukončení školní docházky v Hůrkách. Dlouhodobě je v kontaktu s odbornými institucemi i jednotlivci. Spolek využívá k naprosté většině těchto aktivit právě školní budovu, která tak nabývá znovu svou hlavní funkci – vzdělává a spojuje.

IDENTIFIKACE PŘEDKLADATELE

Název • **Spolek pro Hůrky a venkov**

Sídlo • **Hůrky 76, 373 72 Lišov**

Rejstřík • **Krajský soud České Budějovice**

Spisová vložka • **L6781**

E-mail • **info@hurky.cz**

Bankovní spojení • **271684002/0300**

URL • **www.hurky.cz**

IČ • **04286138**

DIČ • **CZ04286138**

Datová schránka • **7es6fui**

ŠKOLNÍ BUDOVA V HŮRKÁCH

Hůrky patří k největším vesnicím mikroregionu a v minulosti tomu nebylo jinak. Tehdejší samospráva proto na přelomu 19. a 20. století začala stále intenzivněji prosazovat myšlenku školního osamostatnění a zpretrhání závislosti na sousední škole v Lišově. Po překonání několika počátečních problémů nakonec se záměrem uspěla a v Hůrkách započalo koncem roku 1904 vlastní školní vyučování v hostinci čp. 7 (dnes již neexistujícím). Obec však stále neměla k dispozici svou vlastní školní budovu. Hlavním důvodem totiž bylo její financování. První pokusy o získání úvěru ztroskotaly nedostatečným ručením, a tak se obec nakonec rozhodla zastavit veškerý svůj majetek. Na nové školní budově jí nesmírně záleželo, byla to záležitost nejen prestiže, nýbrž také snahy o předání toho nejlepšího svým dětem i generacím budoucím.

V souvislosti se získáváním úvěru a dalších zdrojů financování oslovili představitelé obecní samosprávy renomovaného architekta, stavitele a vůbec člověka mnoha profesí, Ing. Josefa Zárubu Pfeffermanna (1869–1938), který toho času bydlel a působil v Českých Budějovicích. Již tehdy měl za sebou řadu úspěšných stavebních realizací, na několika z nich pracoval a mnoho jich měl ještě před sebou. Konkurs na projekt i stavbu vyhrál v roce 1905 právě on a objekt nové školy v Hůrkách byl připraven k předání do užívání hned s počátkem školního roku. Hůrky tak získaly stavbu nadregionálního významu.

Ve srovnání s tím co ing. Pfeffermann dokázal za svůj život vybudovat především v městských aglomeracích Českých Budějovic, Prahy, ale i jinde, zůstává školní budova v Hůrkách pravděpodobně jeho jedinou známou stavbou drobného charakteru na venkově. Školní výuka v ní ustala v červnu 1973 a díky šetrnému užívání místními obyvateli v dalších desetiletích si dokázala uchovat svůj původní charakter zvenku i uvnitř. Jedná se o ojedinělý stav, který dokázal přežít vlny změn využívání podobných staveb v době socialismu a 90. let 20. století. Tuto skutečnost potvrzuje také dokončené řízení na vyhlášení objektu za kulturní nemovitou památku, zahájené v lednu 2023.

IDENTIFIKACE OBJEKTU

Okres • **České Budějovice**

Obec • **Lišov**

Část obce • **Hůrky**

Katastrální území • **Hůrky u Lišova**

Číslo popisné a parcelní • **čp. 71 | č. st. 111**

Výměra • **719 m²**

Rok pořízení stavby • **1905**

Energetická třída • **G**

Autor stavby • **Josef Záruba Pfeffermann**

Současný vlastník • **město Lišov**

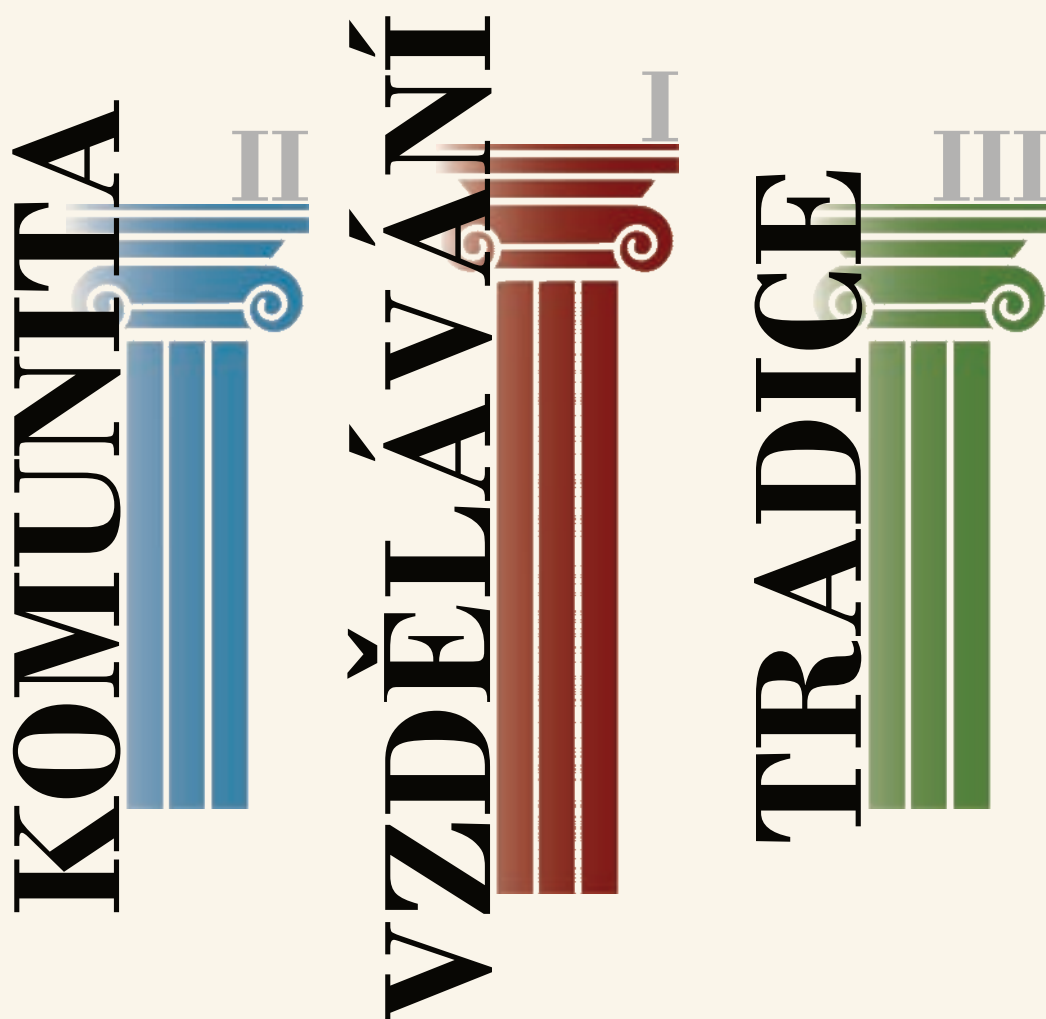

KONCEPCE

S polek pro Hůrky a venkov vychází ze svých několikaletých zkušeností a svého hlavního poslání. Na tomto základě staví i koncepci udržitelného využití školní budovy v Hůrkách, která má stále vysoký potenciál plnit své původní funkce. Koncepce je vystavěná na třech základních pilířích, na utváření občanské společnosti, vzdělávání a tradicích, a je určena široké veřejnosti.

Vzhledem k tomu, že jde o budovu školy, je primárním záměrem udržet edukativní úlohu i do budoucna. Z praxe lze potvrdit, že se to daří a může dařit ještě efektivněji, pokud budou spolupracovat jednotlivé složky občanské společnosti spolu s obecní samosprávou. Zatím poslední vlastník, město Lišov, tento předpoklad již několikrát naplnil tím, že částečně podpořil projekty Spolku pro Hůrky a venkov, znějící právě na udržení původního poslání školy. Materiálně pak dílčími opravami objektu, které by měly pokračovat i v budoucnosti. Se vzděláváním tedy souvisí další záměr, podpora občanské společnosti. Komunitní život je pro venkov velice důležitý. Je to dáno historicky a je to jev, který právě vesnici odlišuje od města. Komunita je bez sporu profilovou vlastností venkova a zároveň utváří jeho nepostradatelnou identitu. V případě ztráty její funkce hrozí zhroucení místní společnosti, budované po staletí na tradicích. Ty nakonec tvoří poslední důležitý pilíř, který může být v budově školy rozvíjen. Aktivita na poli folklóru a přednášky, besedy i dílny s tím spojené jsou toho již nyní důkazem. Spolek pro Hůrky a venkov je připraven převést tuto koncepci do praktické roviny tak, aby byla ku prospěchu všem a garantovat její fungování v budoucnosti.

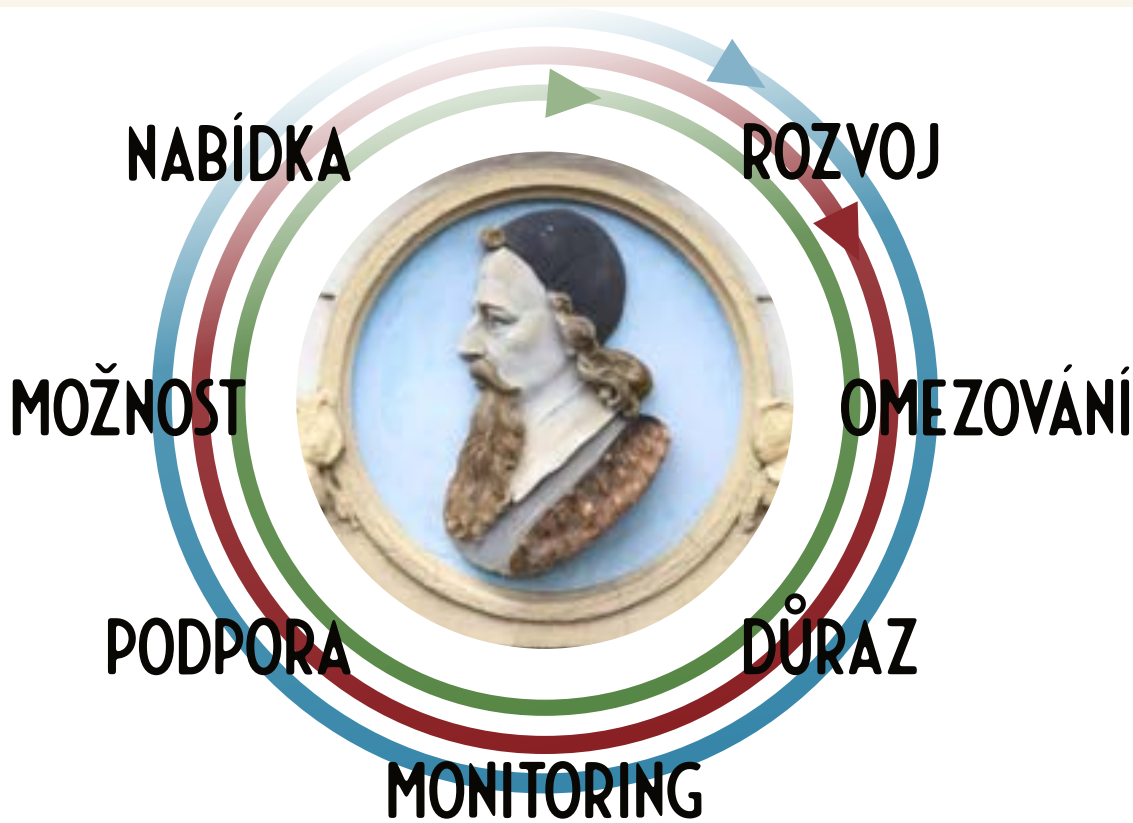

HLAVNÍ CÍLE

Spolek pro Hůrky a venkov, jako předkladatel koncepce, si klade za cíle **S**udržitelného využití školní budovy v Hůrkách několik stěžejních bodů, mezi něž řadí především

- **rozvoj** s cílem soudržnosti a vzájemného posilování vztahů místních obyvatel, obyvatel z blízkého okolí a rodáků, kteří již v Hůrkách nebydlí, ale vracejí se do svého rodiště s láskou a v úctě
- **omezování** obecných, sociálně-patologických jevů a důraz na vzájemnou spolupráci mezi složkami občanské společnosti
- **důraz** na výběr akcí se širokospektrálním záběrem, tak aby bylo osloveno co nejvíce zájemců a zároveň vytváření dlouhodobějších projektů, zajišťujících udržitelnost koncepce
- **monitoring** poskytovatelů i uživatelů jednotlivých ročních programů s reflexí aktuálního stavu ve volbě způsobu volnočasových aktivit, odpovídajících místním specifikům, s prezentací i zpětnou vazbou občanům prostřednictvím sociálních sítí a internetových stránek
- **podpora** dialogu a spolupráce mezi občany, zapojení účastníků do realizace společného plánu, snaha o získání povědomí o příslušnosti ke své komunitě a přímé zapojování občanů do dění ve vesnici
- **možnost** volby pro každého, nejen pro místního občana, stát se součástí vybraného projektu, tvořícího jeden koncepční celek, a to v návaznosti na všeobecnou podporu aktivního občanství
- **nabídka** smysluplně strávit volný čas, a to především pro mladší generace, navazující na regulérní vzdělávání nad rámec povinné školní docházky

VYUŽITÍ POTENCIÁLU BUDOVY I

Dolní třída (1. NP)

Prostor je po několik let využíván k nejrůznějším účelům. V dolní třídě se konají volby, schází se v ní osadní výbor. Spolek pro Hůrky a venkov ji využívá hlavně ke konání přednášek, workshopů, osvětových akcí, divadelních představení pro děti, nacvičování hudebních a tanečních vystoupení v rámci prezentace krojů a k pohybovým cvičením. Prostor dolní třídy tak již řadu let funguje jako důležité mimoškolní vzdělávací centrum pro děti i dospělé. Probíhala v něm knihařská dílna s odbornou lektorkou, malování perníčků, vázání vánočních věnců, loutková a jiná představení a další činnosti pro veřejnost. Do budoucna by bylo vhodné všestrannost této místnosti zachovat. V plánu Spolku pro Hůrky a venkov je oslovení ještě širších zájmových vrstev. Dolní třída by tak měla naplnit tyto předpoklady a sloužit také jako zkušebna pro hudební vystoupení anebo třeba jako školní laboratoř pro praktické fyzikální i jiné pokusy. Svou kapacitou plně vyhovuje pro přednáškové a další akce a je zároveň fyzicky poměrně dobře dostupným prostorem pro starší občany, byť nikoliv zcela bezbariérovým.

Chodby a schodiště (1. a 2. NP)

Prostory chodeb v přízemí slouží pro uskladnění mobiliáře Spolku pro Hůrky a venkov, potřebného k zajišťování vnitřních akcí, ale i akcí v exteriérech. Budova školy je ideálním zázemím pro zajištění programu, který se koná na návsi před kaplí, především v době květnové poutě, říjnového posvícení a vánočního zpívání. Díky ní je přesun mobiláře (stoly, židle, hudební nástroje) pohotový, navíc je snadné přesměrovat děti například z venkovního trhu na divadelní představení, probíhající hned v sousedním objektu. K uskladnění právě stolů a židlí v současnosti slouží chodby v přízemí, využívá jich nejen Spolek pro Hůrky a venkov, ale také sbor dobrovolných hasičů. Chodby i schodiště jsou pak rovněž výborným místem pro hudební zkoušky, a to díky své akustice. Do budoucna je uvažováno o využití stěn na chodbách a podél schodiště k prezentaci historických fotografií z místní školy a také díla jejího autora, Josefa Záruby Pfeffermanna.

VYUŽITÍ POTENCIÁLU BUDOVY II

Horní třída (2. NP)

Prostor vhodný pro zřízení zázemí venkovského muzea již svou funkci předvedl několikrát. Poprvé v roce 2015 při oslavě 110 let trvání školy, kdy v něm byla zřízena výstava dokumentů se vztahem ke škole a vytvořeno posezení s občerstvením k volné diskusi. Proběhla v něm také výstava historických fotografií Hůrek, posbíraných po sousedech v roce 2016 a jsou do něj ukládány předměty venkovské každodennosti. Věnují je průběžně místní občané i lidé z blízkého okolí. Dohromady tak vytvářejí paměť místa, k němuž si prostřednictvím rozšiřující se sbírky upevňují svůj vztah. Součástí sbírky je také několik málo posledních předmětů ještě z dob fungování místní školy. Naposledy byl prostor otevřen veřejnosti v prosinci 2022, kdy si děti mohly vyzkoušet, jak fungovaly některé nástroje (másebnice, řezačka na trávu, dědek, decimálka), ale i dospělí, kteří zavzpomínali na doby, kdy ještě tyto předměty znali ze svého domova. Sousední půda nad bytem dovoluje exponáty přesunout a třídu použít k výstavě čehokoliv, přehnaně řečeno, může fungovat jako pohotová výstavní síň. Je využitelná i pro tematické přednášky, konané přímo mezi muzejními exponáty, či jako nekomerční kavárna. Přidanou hodnotou tohoto využití je těsnější sžívání s vlastní historií a praktické vnímání předmětů v kontrastu s tím, co je teoreticky vykládáno právě v přednáškách či besedách.

Knihovna (2. NP)

Spolek pro Hůrky a venkov dlouhodobě zvažuje možnost znovuoobnovení místní knihovny. Několik let připravuje knižní fond a podařilo se mu sehnat i knihovnické regály do začátku fungování. V budově školy byla knihovna provozována přibližně do roku 2000, od té doby slouží její prostor jako místnost pro zázemí a schůze nejen spolku, ale také třeba osadního výboru.

Dolní půda a záchody (2. a 1. NP) a bytový přístavek

Půda nad bytem řídícího učitele (přístavkem) je využitelná jako depozitář, vítaným doplňkem jsou pak historické záchody, obdivované vždy všemi návštěvníky. Přístavek může nadále plnit funkci bytové jednotky, ostatně jako celá léta.

VYUŽITÍ POTENCIÁLU BUDOVY III

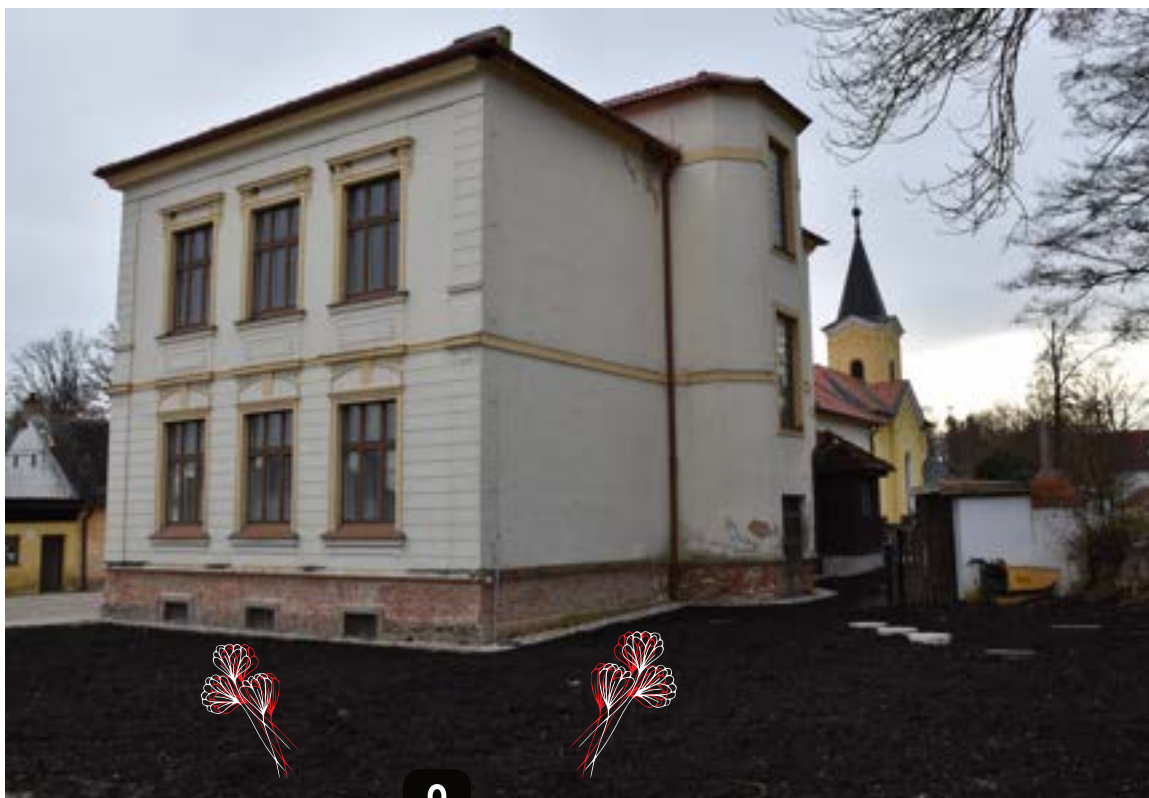
Celková kompozice v centru vesnice

Školní budovu v Hůrkách lze do koncepce pojmout i šířeji. Jako dominanta středu vesnice optimálně splňuje požadavky na zázemí při konání akcí na návsi v exteriéru i interiéru. Jedná se tu tedy rovněž o návaznost na sousední objekty, především na kapli, případně hasičskou zbrojnici, a na operativní přesuny, třeba při náhlých změnách počasí. Vedle toho je využitelný také její exteriér. Kaple, hasičská zbrojnice a škola jsou přitom nedílnou součástí středu vesnice a již historicky je na ně navázáno hlavní dění celé komunity. Doplňené samozřejmě o hostinec, který je však v Hůrkách od návsi vzdálen asi 300 metrů, a proto jej k těmto účelům nelze využívat.

Nejbližší exteriér školy

S důrazem na projevy soudržnosti by bylo možné znovuobnovit bývalou školní zahradu, která je nevelká a mohla by sloužit jako zahrada komunitní za účelem setkávání určité skupiny lidí s podobnými zájmy. Tím by byl podpořen proces sdílení a komunikace a posílen projev společných cílů i úspěchů. Jednalo by se tedy o smysluplné trávení volného času ve venkovních prostorech, o způsob, jak se seznámit a potkat s lidmi v blízkém i vzdálenějším okolí. Součástí takových činností by se stala péče i úklid jinak nevyužitého veřejného prostoru formou, který by tak mohl plnit aktivní (pracovní) nebo pasivní (odpočinkovou) funkci v rámci zahradní terapie pro všechny generace. Naplnění takového záměru by podpořilo rozvoj místní biodiverzity a vztahu k přírodě i životnímu prostředí vůbec. Komunitní školní zahrada by se pak stala symbolem udržitelnosti a soběstačnosti, umožňovala by sžívat se s ročními cykly a v praktické rovině třeba zužitkovat bioodpady vlastním kompostováním.

Propojení památkově chráněné historické školní budovy s obnovenou školní zahradou má vysoký potenciál dosáhnout zlepšení vnímání centra vesnice místními občany i těmi, kteří do místa přijíždějí odjinud. Takové řešení by se stalo funkčním a estetickým doplňkem veškerých aktivit konaných uvnitř objektu školy i v jeho okolí.

PILÍŘ I

Základním posláním školní budovy je umožnit vzdělávání. Nezáleží na tom, zda je škola stále plně funkční, nýbrž na tom, jakou úlohu sehrává ve společenství, pro které byla vybudována. A zda je vůle tuto úlohu i nadále zachovávat.

Škola by svou základní funkci naplňovala znovuoobením místní knihovny. Spolek pro Hůrky a venkov je v této věci v kontaktu s Národní knihovnou České republiky a možnosti zřízení oficiální knihovny konzultuje s jejím generálním ředitelstvím i Knihovnickým institutem. Knihovna by měla fungovat jako vzdělanostní centrum v moderním pojetí, tedy vedle samotného půjčování knih a seriálových tiskovin, též jako zázemí pro veřejný internet, využitelný například staršími spoluobčany. Zajišťovat může rovněž autorská čtení, čtení pro děti, autogramiády regionálních autorů. Část knihovního fondu lze vyčlenit pro výměnu titulů mezi čtenáři, mohou se zde vyměňovat tištěné recepty a sdílet zkušenosti, nápady a zážitky. Knihovna by zároveň sloužila jako odborné zázemí pro konání přednášek a dalších aktivit.

Koncepce vzdělání se prolíná všemi třemi pilíři nejvýrazněji. Představuje základní požadavek, přímo navázaný na původní poslání školní budovy. Vedle knihovny jsou profilovými činnostmi v tomto ohledu již zmíněné přednášky a besedy s odborníky různých profesí.

VÝBĚR NĚKOLIKA REALIZACÍ V PRVNÍM PILÍŘI Z PRAXE

- 2015 přednáška o historii školy a jejím architektovi
- 2016 přednáška o kávě a coffee cupping
- 2018 přednáška o jihočeských hradech s dr. Cukrem
- 2019 přednáška o hlubockém panství s prof. Čechurou
- 2022 pravopisné cvičení pro všechny

2019, přednáška prof. Čechury

PILÍŘ II

Bez lidí nelze vytvářet jakékoliv fungující společenství. Nelze to však ani s takovými lidmi, kteří sice v místě žijí, ale nezajímají se o něj, neznají své sousedy a chápou ho pouze jako místo k přebývání. Mnohdy ani ne svou vinou.

Komunitu je třeba budovat a soustavně o ni pečovat. Zázemí, jež k tomuto účelu propůjčuje budova přímo na návsi je optimální. Společenství, které se zná, může čerpat ze svých vztahů ještě dlouho v budoucnosti. Prostřednictvím vhodně zvolených akcí je možné dosáhnout cílů v rovině fyzických i duševních dovedností, což se v praxi podařilo již několikrát. Z komunitních programů byl dosud nejkomplexněji pojatý roční cyklus Pfeffermannův rok 2019, který zapojil do různých činností různé lidi, a to především formou praktických dílen s doprovodným teoretickým výkladem zkušených lektorů, ale i jinak. Dílčími akcemi jsou divadelní představení pro děti, do budoucna rozšiřitelná třeba o ochotnická představení napříč generacemi. K posílení vzájemných vztahů přispívají také ochutnávky místních výrobků, například vánočního cukroví.

Komunita tvoří podstatu poznávání prostředí, v němž lidé žijí. Vytváří zároveň zázemí, k němuž se navracejí po celý život, pokud již takové místo opustili. Je předstupněm tradic. Vychází ze vzdělávání a z následného povědomí o hodnotách, které přetrvávají společenské, životní i jiné krize.

VÝBĚR NĚKOLIKA REALIZACÍ VE DRUHÉM PILÍŘI Z PRAXE

2015	oslava 110 let trvání školy v Hůrkách a setkání žáků
2016	výstava starých fotografií sebraných po místních občanech
2017	interaktivní přednáška o životním stylu Umění změny
2019	cyklus Pfeffermannův rok, včetně odhalení pamětní desky
2022	loutkové divadelní představení pro děti se zapojením do hry

2015, oslava 110 let školy a setkání bývalých žáků

PILÍŘ III

Tam, kde je společenství poučeno o své vlastní historii a uvědomuje si sebe samo, své vazby, které ho utvářejí, může být udržováno dědictví nesmírné hodnoty. Tradice předků. Lidé je pak žijí, znovu-obnovují anebo zcela nově zakládají.

Hůrky patří na hlubocko-třeboňské pomězi folklórního regionu jihozápadních Blat. Funkční krojová tradice v Hůrkách přitom v současnosti takřka zanikla. V roce 2017 byl proto spolkem založen projekt na její obnovu, v rámci ní spolupracuje s folklórními soubory a na odborné úrovni s Blatským muzeem v Soběslavi. Tradice však neznamenají jen folklór, nýbrž i venkovskou každodennost. Ta je zajištěna soustavným sběrem různého historického náčiní, náradí, oděvů, a dalších předmětů od sousedů z Hůrek a okolí. Sbírkový soubor je soustředěn do horní třídy místní školy a vzbuzuje zájem napříč generacemi. Folklór i každodennost jsou základními prvky třetího pilíře udržitelnosti, protože hmotným způsobem přímo odkazují na historii. Obojí je doplňováno tradičními akcemi jako je pouť anebo posvícení, které spolek obnovil v roce 2019.

Tradice se neodmyslitelně pojí s historií. Pokud se udržují živé tradice, udržuje se živá také historie a přístup k ní. Je to investice, jíž nelze vyčíslit v penězích, protože její hodnotu ukáží až generace našich potomků. Tak jako bychom ji měli ukazovat my svým předkům.

VÝBĚR NĚKOLIKA REALIZACÍ VE TŘETÍM PILÍŘI Z PRAXE

2015	nová tradice adventního zpívání v kapli a beseda ve škole
2017	zavedení programu po svatojánské poutní mši v květnu
2018	beseda s praktickou ukázkou historického kroje z Třeboně
2019	obnovené svatohavelské posvícení v říjnu se mší a programem
2022	aktivní prohlídka sbírkových předmětů po vánočním zpívání

2018, beseda nad historickými kroji z Třeboně

ODBORNÝ PŘESA A REFLEXE

Kulturně-osvětové akce i činnosti, které Spolek pro Hůrky a venkov ve školních prostorách doposud realizoval, se snažil opírat o odborné zázemí. K němu nacházel cesty přes vybraná odborná pracoviště a jejich zaměstnance, s nimiž jednotlivé problémy konzultoval a komunikoval. Historická budova školy tak v sobě spojuje opravdu mezioborový dialog, kterého se účastnili zástupci oborů historie, knihovnictví, muzejnictví, etnografie, sociologie a dalších disciplín. Tohoto dialogu se účastnili také lidé veřejně činní, kteří mají pochopení a cit pro věci, které nám zanechali naši předkové. Za uplynulá léta si tak spolek vytvořil slušnou, nejen odbornou platformu, na níž dokáže stavět všechny tři pilíře udržitelnosti, a tedy i tuto koncepci. Důkazem vytváření takového zázemí je výběrový jmenný seznam osobností, kteří se na koncepci přímo či nepřímo podíleli a vyjádřili se pro její podporu, protože s nimi byla konzultována. Někteří z nich se také osobně účastnili, a ještě účastní, akcí spolku.

doc. PhDr. Josef Záruba Pfeffermann, Ph.D.

• *historik umění, pravnuček Ing. Josefa Záruby Pfeffermanna*
| *České vysoké učení technické, Univerzita Karlova*

Velmi mě potěšila činnost Spolku pro Hůrky a venkov, která vznikla přímo ve vesnici, aby zabránila zničení místní obecné školy, postavené podle projektu mého pradědečka v roce 1905. Josef Záruba-Pfeffermann (1869–1938) byl velký vlastenec a věřil, že řádná výchova budoucích generací je to nejdůležitější pro budoucnost této země. Sám měl osm dětí a dnes již čítá jeho potomstvo více než sto lidí. Hůrecká vzpoura by mu byla jistě sympatická i proto, že vychází z místních snah. Připomeňme si, že obec Hůrky ztratila svoji samostatnost až teprve v roce 1976. V minulosti si dokázala vybudovat všechny veřejné stavby svépomocí: hasičskou zbrojnici, obecní dům i kapli sv. Jana Nepomuckého. Tato snaha vyvrcholila stavbou obecné školy, za kterou by se nemuselo stydět leckteré okresní město a právem je na ni vesnice hrdá. Je otázkou, proč ji chce město Lišov pokazit tak, aby snad připomínala jejich vlastní nevzhlednou školní budovu. Projekt školy v Hůrkách byl jedním z prvních děl stavitele Ing. Josefa Záruby-Pfeffermanna a spadá do let, kdy se snažil spolu s Dr. Augustem Zátkou pozdvihnout hospodářsky i kulturně český živel v Jihočeském kraji. Dnes tato, na svoji dobu moderní stavba, uchvacuje tím, že se stala takřka dokonalou časovou konzervou, připravenou k natáčení dalšího dílu slavného filmu *Obecná škola* od Jana Svěráka. Doufám, že se místnímu spolku podaří školu uhájit. Tato škola není jen běžnou kulturní památkou. Je tím, co nás zabolí u srdce, když si vzpomeneme na svoje dětství, na náš domov i na naši vlast.

ODBORNÝ PŘESA A REFLEXE

prof. PhDr. Jaroslav Čechura, DrSc.

• *historik | Katolická teologická fakulta Univerzity Karlovy*

Jsem sociální historik raného novověku (1500–1800), který se dlouhodobě zabývá venkovskými poměry v jižních Čechách nejen v uvedené době. Dobře vím, jaký význam měly venkovské školy pro někdejší společnost. A nejednou to bylo dokonce tak, že venkované robovali za kantora, jen proto, aby mohl učit jejich děti. Jsou i jiné případy, kdy školu postavili vlastními silami. Proto má smysl a cit pro vlastní minulost uchovávat tyto stavby, třeba jako památky na 19. a počátek 20. století, v katastru obcí co nejdéle. A to i v situaci, kdy neslouží svému původnímu účelu. Připomínají totiž úsilí příslušníků minulých generací o zajištění vzdělání pro své potomky. A tak je tomu přirozeně i se školou v Hůrkách. Jde o místo paměti předchozích generací nejen v této vesnici.

PhDr. Zuzana Čermáková, Ph.D.

• *etnografka | Blatské muzeum Soběslav a Veselí nad Lužnicí*

Spolek pro Hůrky a venkov po celou dobu své existence naplňuje své přesvědčení nejen na poli folklórním. Snaha uchovat současné generaci, a ruku v ruce i generacím následujícím, nejen podobu, ale také funkčnost jedinečné školní budovy čp. 71 v Hůrkách pomáhá zachovat povědomí obyvatel o svých kořenech. A ty by se neměly překopávat krátkodobým plánováním a využitím, které může mít za následky zapomnění a umlčení tradičního a místního. Snaha lidí se západem pro práci pro druhé nejen na poli kulturním by se měla ve všech směrech podporovat a Blatské muzeum vždy rádo lidem s podobným nezištným smýšlením vychází vstříc.

Mgr. Jan Čipera

• *pedagog a předseda spolku | spolek Primo loco bambino České Budějovice*

Jsem pedagog, co to znamená? Působil jsem jako ředitel školy, učitel, vychovatel a předseda neziskové organizace pro děti a mládež. Jedním slovem jsem pedagog. To je pravá funkce vzdělávacího střediska. Nemusí to být jen škola, ale jakékoliv zařízení, které pomáhá se vzdělávat. Vzdělávání je proces, který nás provází celým životem. Zde vidím smysl Spolku pro Hůrky a venkov. Silně podporuji aktivity spolku a přikláním se za zachování prostoru bývalé školy v Hůrkách pro potřeby spolku a jeho činnosti pro veřejnost.

Ing. Martin Filip

• *akademický pracovník, předseda kontrolního výboru a zastupitel města Lišov*

Život města a obce netvoří jen soubor nemovitostí ve svém vlastnictví, ale především spolková, kulturní a komunitní činnost. Primárním cílem měst a obcí není ekonomické zhodnocování majetku, ale vytváření vhodného prostředí pro seberealizaci spoluobčanů a udržování tradic. Jsem rád, že patřím mezi ty, kteří tuto koncepci pro udržitelné využití školy v Hůrkách podporují.

ODBORNÝ PŘESA A REFLEXE

Mgr. Tomáš Foltýn

• *generální ředitel | Národní knihovna České republiky*

Celá záležitost koncepce využití školní budovy v Hůrkách byla konzultována s odbornými pracovišti Národní knihovny a vytyčena tím cesta k vybudování dobře fungující venkovské knihovny v moderním pojetí.

Dr. Ing. Jan Kadoun, dr. h. c.

• *ředitel akciové společnosti | bývalý žák a rodák z Hůrek*

Upřímně jsem mile překvapen tím, že v dnešní době dokáže skupina lidí (nadšenců) se zájmem usilovat o řešení památkové budovy na malém místě, v Hůrkách. Vážím si toho a velmi oceňuji předmětnou koncepci. Všechny tři pilíře považuji za důležité, ale vyzdvihnout bych chtěl zejména pilíř III, neboť kdo nezná svou historii, jen těžko se může orientovat a obtížně bude budovat svou budoucnost. Zároveň chci poděkovat spolku za úžasnou práci, kterou vynakládá pro zachování památek a skvostů architektury pro budoucí generace.

doc. Mgr. Michal Koblížek, Ph.D.

• *vědecký pracovník, zastupitel města Lišov*

Secesní budova bývalé obecné školy stojí v Hůrkách již od roku 1905. Tehdejší starosta Hůrek, František Frolík, musel projevit velké odhodlání, aby překonal odpor části zastupitelů a nákladnou stavbu školy prosadil. Musel také projevit značný rozhled, když zvolil architektonický návrh v duchu tehdy nejmodernějšího stylu, který teprve nedávno dorazil z hlavních evropských center, jakými byly Paříž, Vídeň nebo Barcelona. A právě díky jeho vizi vyrostla krásná budova, na kterou mohou být obyvatelé Hůrek právem hrdí. Školu od jejího otevření navštěvovalo několik generací dětí, které na léta zde strávená dodnes vzpomínají. Velká investice, kterou kdysi Hůrky do své školy vložily, nebyla náhodná. Tehdejší česká společnost věnovala velkou pozornost osvětě, vzdělávání a spolkové činnosti s přesvědčením, že pouze tak Češi uspějí v soutěži s ostatními národy. Důležitou úlohu zde hrál i venkov, který představoval hospodářskou i politickou základnu tehdejší společnosti. Časy se mění, ale základní ideály, ve které věřili naši předci, mají stálou platnost. Proto jsem přesvědčen, že by škola měla nadále sloužit občanům Hůrek, jako společný prostor pro setkávání, spolkovou činnost a vzdělávání.

Karel Skalický

• *kurátor a vedoucí | Národní zemědělské muzeum a Městské muzeum Volyně*

Jakákoliv drobná regionální muzejní sbírka (a pochopitelně na ni navázaná expozice, výstavy a další aktivity) má velký smysl, navíc v takto krásném slohovém školním objektu, jako je v Hůrkách, dvojnásob. Centralizační snahy u všech paměťových institucí považuji za nedobrý krok někam zpátky a možná i nakročení k cestě do pekel. I miniaturní muzeum může po letech svým významem překonat nejednu instituci tradiční. Ale to je obecně jasné. Hlavní je, že má spolek v Hůrkách dostatek elánu a sil se s celou záležitostí plnohodnotně poprat. Přeji mu, aby se vše podařilo.

ODBORNÝ PŘESA A REFLEXE

PhDr. Jana Stachová, Ph.D.

• *socioložka* | *Sociologický ústav Akademie věd České republiky*

Budova školy v Hůrkách, jako celá řada jí podobných, představuje symbol úsilí našich předků o vzdělanost a kulturní zázemí a zároveň významnou urbanistickou součást kulturní krajiny našeho venkova. Úsilí Spolku pro Hůrky a venkov nejen o její prosté zachování, ale i o novodobé využití pro místní společenství, je příkladem ryzí sounáležitosti s místem, ve kterém člověk žije. Budova školy představuje symbol této sounáležitosti a životaschopnosti hůrecké lokální komunity. Sociologické výzkumy ukazují, že pocit sounáležitosti s komunitou je velmi důležitou motivací pro občanskou aktivitu lidí. Občanská participace vedená společným zájmem pak následně vede ke zvyšování sociálního kapitálu místní občanské společnosti i celého společenství. Takto budovaný sociální kapitál pak nesporně vede k lokálnímu rozvoji. Celý tento proces je tak nadějí pro český venkov 21. století. Vyjadřuji proto plnou podporu Spolku pro Hůrky a venkov v jeho snaze o prosazení koncepce udržitelného využití budovy školy.

PhDr. Marie Šerá

• *metodička* | *Knihovnický institut Národní knihovny České republiky*

Koncepci udržitelného využití školní budovy v Hůrkách považuji za velmi promyšlenou především z pohledu propojování generací, udržování paměti místa a předávání zkušeností i dovedností starších generací. Budova v Hůrkách má velký potenciál být tím místem, které ukazuje na historii a může vést k rozvoji komunitního života, udržování tradic i celoživotnímu vzdělávání. To jsou ty hodnoty, které bychom měli dále rozvíjet a udržovat.

Mgr. František Talíř

• *politik* | *první náměstek hejtmana Jihočeského kraje*

Základem života každé obce je spolkový život. Pokud se lidé mají kde setkávat, pak se rozvíjejí vztahy a díky nim není obec pouze příměstskou noclehárnou. Tato koncepce je dle mého názoru velmi kvalitním nástrojem, jak tohoto cíle v Hůrkách dosáhnout. Věřím, že se jí podaří v budově zdejší bývalé školy postupně naplnit.

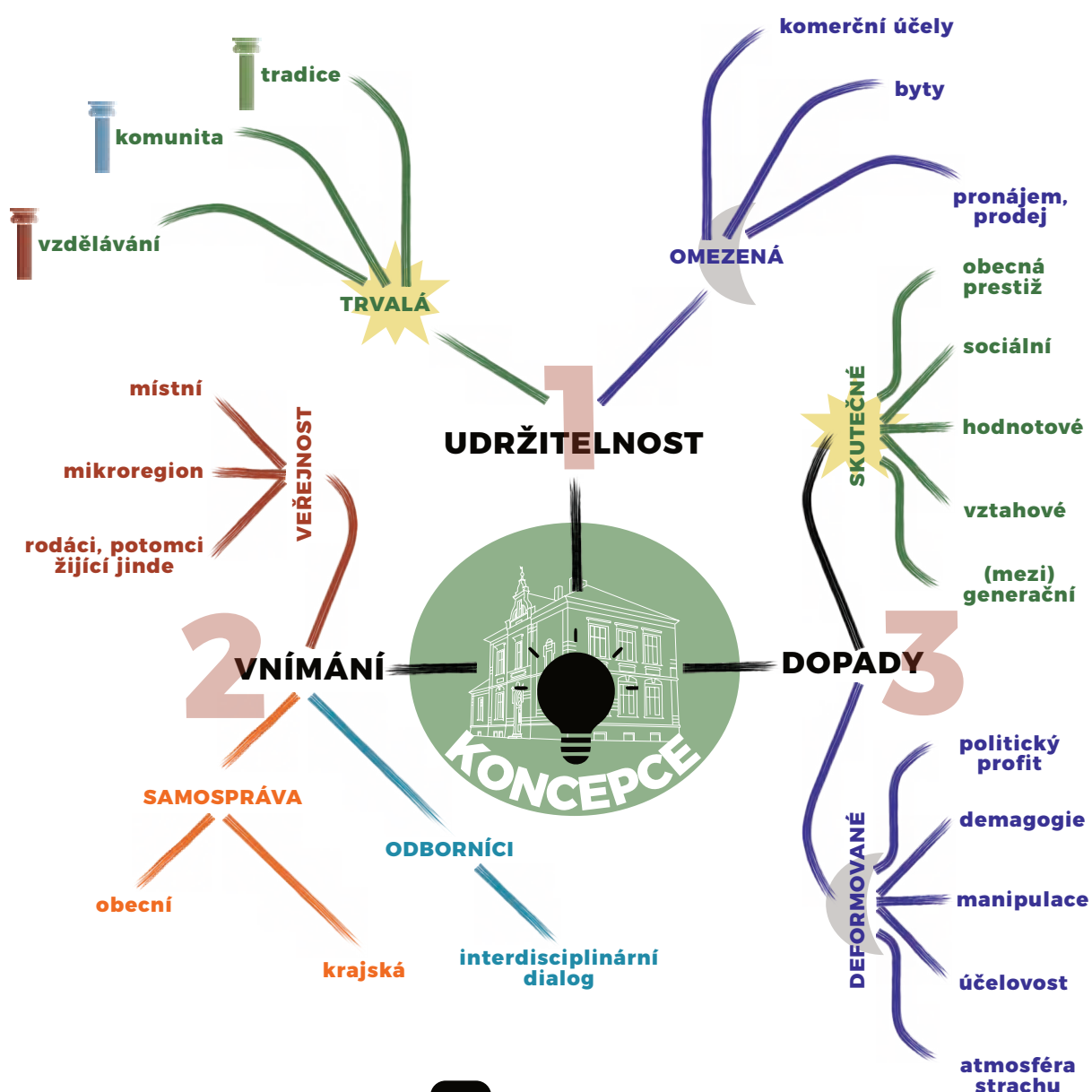
PhDr. Klára Woitschová, Ph.D.

• *historička, ředitelka* | *Archiv Národního muzea*

Aktivity realizované Spolkem pro Hůrky a venkov, směřující k udržitelnému využití jedinečného objektu bývalé školy v Hůrkách, představují modelový příklad občanské angažovanosti. Ukazují cestu k posilování konkrétního historického povědomí na lokální a regionální úrovni, rozvoji kulturního života a tím směřují k posilování společenské resilience ve světě plném nejistot a hybridních hrozeb. Zároveň otevírají možnosti, jak tuto památku i nadále zachovat jako inspirativní odkaz pro budoucí generace nejen jako nemovitý artefakt a soubor dotýkaných předmětů, ale i živou, místní komunitou oceňovanou pamětovou a kulturní instituci provozovanou způsobem, který může být ukázkou dobré praxe i pro jiné obdobné památky.

KONTEXT TÉMATU V MYŠLENKOVÉ MAPĚ

Pro schematické pochopení tématu v širších souvislostech poslouží myšlenková mapa, poukazující na udržitelnost, vnímání a dopady. Tmavě modré varianty představují nevhodné a sociálně destruktivní využití historického objektu, navíc bez akceptování podmínek zákona o památkové péči, ale třeba i tzv. Davoské deklarace z roku 2018. Zelené varianty představují naopak vítané způsoby využití, podporující všeobecný společenský rozvoj a respektování historické i kulturní hodnoty. Výše popsane tři pilíře tu tvoří součást trvalé udržitelnosti.

FLOATING GAP A SOCIÁLNÍ ÚSKALÍ

O kamžik, z historického hlediska znamenající pro současníky významnou událost, kterou žijí, jsou jí ovlivňováni a stává se jejich součástí, se relativizuje v budoucím čase. Když se na začátku 20. století obecní samospráva vážně zabývala zřízením své vlastní školy, znamenalo to pro ni zásadní obrat ve vlastních přístupech i v přístupech místních obyvatel. Generace tehdejších současníků, ale i jejich potomků a potomků jejich potomků ještě z této události buď samy těžily anebo si ji uvědomovaly. Naši předkové školu sami navštěvovali anebo věděli, že ji navštěvovali jejich rodiče. Generace dnešních současníků už je ohrožena kolektivním zapomením. Související jev, který je v historiografii a dalších oborech popisován jako plovoucí mezera (floating gap), se projeví zhruba po jednom století od prožité události. Pokud není pečováno o odkaz předků a udržována tradice předáváním historické paměti, dojde k zapomení, neuvědomování si své historie, ke ztrátě hodnot a vzájemné komunikace.

Památkově chráněný objekt se zachováním svého původního poslání takový fenomén do značné míry může eliminovat. Správným využitím a provázaností historie a přítomnosti má potenciál čelit ztrátě povědomí o minulosti a společenském významu. V praktické rovině tak čelí i mnohem nebezpečnějším projevům sociální deviace a patologie, byť se třeba z pohledu dneška zatím nemusejí jevit jako přímá hrozba. Hráčské, drogové a jiné závislosti, navázané na nevhodné využití objektu, tak představují trvalá úskalí, ohrožující poklidný život uvnitř vesnice. A to mnohem více než ve větších aglomeracích.

Nabídka smysluplného využití volného času napříč generacemi a všemi, kteří získali k dotčenému místu nějaký vztah, vytváří široké zázemí, rozvíjí nehmotnou investici a kultivuje místo i jeho obyvatele ve veřejném zájmu.

OTEVŘENO
~1923

OTEVŘENO V PÁTEK
~1973

UZAVŘENO
2023

KONCEPČNÍ VYUŽITÍ ŠKOLNÍ BUDOVY Z PRAXE

Školní budova v Hůrkách prokázala v posledních letech, že na předkládanou koncepci dostatečně navazuje ve všech směrech svého možného využití. Dokladem jsou akce, které Spolek pro Hůrky a venkov od roku 2015 v objektu realizoval. Některé z nich zněly přímo na podporu původní funkce školy a byly podpořené jak spolkem, tak z rozpočtů města Lišov i Jihočeského kraje.

2015

Výročí 110 let školní budovy v Hůrkách se setkáním bývalých žáků a učitelky

Promítání fotografií z oslav školy s občerstvením

Adventní setkání dospělých a dětí s ochutnávkou cukroví v dolní třídě

2016

Coffee cupping – Káva s Ondřejem, přednáška o kávě, ochutnávky, pražení

Hůrky, jak je (ne)znáte – výstava starých fotografií z Hůrek

Vánoční posezení po zpívání v kapli a ochutnávka horkých nápojů

2017

Perníková chaloupka – loutkové divadlo v rámci pouťového programu

Umění změny – interaktivní přednáška o životním stylu

Vánoční posezení s besedou a ochutnávkami v knihovně

KONCEPČNÍ VYUŽITÍ ŠKOLNÍ BUDOVY Z PRAXE

2018

Přednáška o jihočeských hradech s archivářem PhDr. Jiřím Cukrem

Prezentace historických blatských krojů slovem i hmatem

Duchovní setkání s přednáškou a besedou s PhDr. Jakubem Václavem Zentnerem

2019

Roční cyklus Pfeffermannův rok s odhalením pamětní desky

Praktická knihařská dílna s profesionální knihařkou

Cukrářská dortová dílna s profesionální cukrářkou

Kurz katrové výšivky na blatských krojích

Přednáška o hlubockém panství s historikem prof. Jaroslavem Čechurou

Představení prvního nově zhotoveného blatského kroje spolku

Kondiční cvičení s trenérem s navazujícím během po vsi

Vyšivací dílna barevných vzorů blatských krojů

Pravopisné cvičení pro všechny se soutěží o ceny

Adventní perníková dílna s cukrářkou

Dílna adventních vazeb s lektorkou

2020–2021

Přerušeni činnosti spolku s ohledem na koronavirovou pandemii

2022

Pravopisné cvičení pro všechny se soutěží o ceny podruhé, tentokrát jinak

Cvičení pod vedením profesionální fyzioterapeutky

Přednáška o zaniklých vesnicích s archivářem PhDr. Danielelem Kovářem

Vánoční beseda a aktivní zpřístupnění sbírkových předmětů

ČESTNÉ PROHLÁŠENÍ

S polek pro Hůrky a venkov, zastoupený výborem, jako svým kolektivním statutárním orgánem, prohlašuje na svou čest, že zpracování této koncepce řádně projednala a odsouhlasila členská schůze spolku. Předložená koncepce tedy vyjadřuje postoje a názory všech jeho členů.

Spolek pro Hůrky a venkov zároveň prohlašuje na svou čest, že předloženou koncepcí ctí zákony České republiky, nemá za cíl poškodit zainteresované strany, nevyužil ke zpracování žádné finanční ani hmotné prostředky z veřejných zdrojů, nesleduje jiné cíle než ty, které jsou v koncepci popsány, a které jsou v souladu se stanovami spolku, není účastníkem žádného právního sporu a nemá žádné nevyřízené finanční či jiné závazky.

Koncepce byla zpracována podle nejlepšího přesvědčení, vědomí a svědomí, konzultována s odborníky a veřejně činnými osobnostmi tak, aby naplňovala kritérium interdisciplinaritu. Byl tím proveden širokospektrální dialog, který by měl vést k udržitelnému stavu zachování původního poslání jedinečné stavby secesní školní budovy v Hůrkách. Koncepce tedy není účelově sestaveným, jednostranným dokumentem, nýbrž návrhem cesty, jak zajistit dobré fungování občanské společnosti, soustředěné okolo hodnoty, která dokáže přitahovat pozornost nejen místních obyvatel. Navíc, ve srovnání s jinými možnými způsoby využití, ve velmi úsporném energetickém režimu.

Spolek pro Hůrky a venkov je připraven k dalšímu jednání se zástupci vlastníka o navrženém využití školní budovy a k případnému jednání o zajištění fungování, založeného na všech třech pilířích, uvedených v této koncepci. Je připraven tuto koncepci též v praxi zaštitit a svědomitě naplňovat její obsah.

Pavla Marešová, v. r.

PhDr. Aleš František Plávek, v. r.

Bc. Marie Račáková, v. r.

V Hůrkách dne 29. května 2023

ZÁVĚR

S polek pro Hůrky a venkov, jako předkladatel této koncepce, je na základě svých zkušeností plně přesvědčen o tom, že historická školní budova v Hůrkách plnila, plní a může plnit i nadále své původní poslání vzdělávat a spojovat lidi.

Stavba někdejší Obecné školy v Hůrkách je jediným nekomerčním objektem v majetku obce, který mohou místní občané využívat ke komunitním účelům, a to především prostřednictvím spolkové činnosti. Ovšem nejen to. Multifunkční využití budovy nabízí kvalitní zázemí též pro konání všech typů voleb a pro schůze spolků i osadního výboru. Školní objekt má široký potenciál již od svého vzniku v roce 1905, a sice díky svému tvůrci, Ing. Josefu Zárubovi Pfeffermannovi (1869–1938), který mu vtiskl jedinečnou podobu, zachovanou zvenku i zevnitř až doposud. Získal tak nadregionální význam, ze kterého mohou těžit místní občané, spolky, samospráva i široká veřejnost. Reprezantativní budova k sobě přitahuje zvláštní pozornost odborníků, starousedlíků i rodáků, kteří v Hůrkách již dávno nežijí, ale školu vnímají jako prostředek svého návratu domů. Tento trend je doložitelný jako stále živý.

Spolek pro Hůrky a venkov předkládá koncepci udržitelnosti široké veřejnosti v naději, že se stane vodítkem pro smysluplné využití školní budovy v Hůrkách. Je postavená na třech pilířích – na vzdělávání, komunitě a tradicích. Všechny tyto pilíře již od roku 2015 spolek udržuje v činnosti, dále je prohlubuje a rozšiřuje. Proto je přesvědčen, že takto postavená koncepce je udržitelná dlouhodobě a bude mít široký přínos nejen pro místní občany. S jejím obsahem seznámí zástupce samosprávy a odborné i občanské veřejnosti. Protože školní budova v Hůrkách je pro všechny důstojným i kulturním místem zároveň.

**KONCEPCE UDRŽITELNOSTI
ŠKOLNÍ BUDOVY ČP. 71 V HŮRKÁCH**

PŘEDKLADATEL

Spolek pro Hůrky a venkov
výbor spolku, kolektivní statutární orgán

Pavla Marešová, v. r.

PhDr. Aleš František Plávek, v. r.

Bc. Marie Račáková, v. r.

V Hůrkách dne 29. května 2023

PŘÍLOHY

Dopis všem domácnostem v Hůrkách s pozvánkou na přednášku I

Dopis s upozorněním na fenomén školy v Hůrkách s připojenou pozvánkou na přednášku o škole a jejím staviteli (dvě strany, a–b) byl začátkem února 2023 roznesen do domácností ve vsi a okolí.

Některé dlouhodobé a krátkodobé projekty Spolku pro Hůrky a venkov II

Výběr tří projektů, které Spolek pro Hůrky a venkov řešil anebo stále řeší jako dlouhodobé. Jedná se o Pfeffermannův rok, dále o Hůrky, ves na Blatech, a do třetice o Hůrky – Jen spolu tvoříme domov.

Náhledy sbírky trojrozměrných předmětů z Hůrek a okolí III

Ukázky historických předmětů venkovské každodennosti, sbírané zhruba od roku 2017. Předměty darovali občané z Hůrek a okolí, některé se také dochovaly jako přímá památka na fungování školy v Hůrkách (například část školní tabule, stará dřevěná školní lavice, Masarykův portrét).

PŘÍLOHY

PŘÍLOHA Ia

PŮL STOLETÍ OD POSLEDNÍHO ZYONĚNÍ V HŮRKÁCH

„Byla to těžká práce, kterou jsem prodělal, avšak neminula se cíle, a přeji ze srdce, aby škola tato dávala ovoce národu i vlasti.“

1916 • František Frolik, starosta v Hůrkách

Vážení spoluobčané, vážení obyvatelé a přátelé Hůrek,

letos si připomeneme jedno významné výročí. V červnu 1973, tedy před padesáti lety, bylo ukončeno vyučování v naší školní budově. Někteří z Vás si na to ještě pamatujete, někteří o tom slyšeli z vyprávění svých rodičů. Vzhledem k tomu, že škola je jediným kulturním i historickým centrem v Hůrkách, rozhodli jsme se věnovat jí celý letošní rok. V naší škole se již půl století nevyučuje, přesto nadále žije a plní své původní poslání. Dovoľte proto, abychom Vás krátce seznámili s historií i současností tohoto zajímavého objektu, protože to považujeme za důležité.

Jaká byla historie • Budova bývalé Obecné školy v Hůrkách byla postavena v roce 1905, rok poté, co fungovala její provizorní předchůdkyně ve stavení čp. 7, tedy vlastně v hostinci souseda Václava Klaboucha. Toto stavení dnes již neexistuje, ale nacházelo se v místech dnešních bytových domů za kapličkou. Právě tam začalo úplně první vyučování pro místní děti, a to 2. prosince 1904. Hůrky, jedna z největších obcí na Lišovsku, získala samosprávu hned po pádu feudalismu v polovině 19. století, avšak svůj vlastní vzdělávací ústav pro nejmenší žáky neměla. Hůrecké děti tak docházely do sousedního Lišova a tam také odcházely poplatky na udržování tamější školy. Takový stav trval celá desetiletí a na přelomu 19. a 20. století se to vedení obce přestávalo zamlouvat. Začalo se tedy poohlížet po možnostech, které by vedly k jejímu osamostatnění na poli základního školství. Jednoduché to nebylo. Šlo především o peníze, ale také o již tak pošramocené vztahy s Lišovem, nově i s Hrutovem a Levínem. Ale ani tenkrát nebyli všichni zajedno v tom, aby si Hůrky vlastní školu zřídily. V důsledku toho přestaly být Hrutov s Levínem hůreckými místními částmi a vedení obce mohlo snáze prosazovat svůj jasný cíl. Ve veřejné soutěži na projekt vyhrál Ing. Josef Záruba Pfeffermann, významný architekt české secese především v Praze a Českých Budějovicích, pozoruhodná osobnost s přesahy do mnoha oborů. Není proto divu, že vyhrál i soutěž na samotnou stavbu. Lehké to pochopitelně nebylo. Ale Hůrečtí nechtěli na sobě a na svých dětech šetřit. Zvažování finančních možností a několikrát pokusy o získání úvěru dohnaly vedení obce k odvážnému kroku – ručit veškerými obecními nemovitostmi.

1904 • Původní škola v čp. 7

1905 • Nová škola čp. 71

Co bylo po uzavření • Školní vyučování v Hůrkách oficiálně skončilo 29. června 1973 za působení poslední učitelky, paní Marie Fricové. Svázala s ní svůj život. Považovala ji za svou. Tak jako všichni její předchůdci. Jako fidi Matouš Čížek, kterého umučili nacisté, jako fidi Theodor Petr, který čelil nástrahám obou totalitních režimů. Od té doby byl objekt využíván různými způsoby: Coby knihovna, zázemí místního rozhlasu a klubovna. Po sametové revoluci tu fungovala posilovna, scházely se tu děti na výtvarné kroužky, mikulášské besídky. V roce 2015 se škola dočkala nevídaného ruchu, když se nám podařilo zorganizovat oslavu 110 let její existence a sjela se kvůli ní do Hůrek více než stovka bývalých žáků, pamětníků

PŘÍLOHA Ib

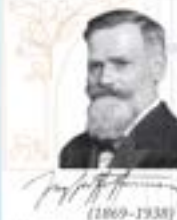

a zájemců. Škola získala i svou vlastní publikaci. Objekt je od té doby využíván stále častěji k tomu, aby opět naplňoval své původní poslání, sdružovat a vzdělávat. Za posledních osm let v něm proběhla řada popularizačních akcí – několik přednášek, výstava fotografií, aranžérské, vyšívací, cukrářské a knihařské dílny, divadelní představení pro děti, degustace a pražení kávy, duchovní setkání a cvičení tělesná i pravopisná. Rok 2019 byl celý věnován projektu Pfeffermannův rok, a to jako výraz úcty k připomenutí 150 let od narození autora naší školní stavby. Vedle toho slouží jako úschovna pro mobiliář, potřebný k zajištění poutí, posvícení a hudebních vystoupení ve venkovních prostorech a je vždy pohotovou alternativou pro případy náhlých změn počasí. Naše škola nám byla a je vždy nablízku, protože ji stavěli naši předkové. Máme k ní citové vazby. Protože je originální a nikde ve světě už taková není. Protože je nás všech. Vstříc aktivitám posledních let vycházel také nový vlastník, město Lišov, podporující tyto osvětové projekty, včetně vydání zmíněné knihy, finančními částkami, poskytnutými v rámci dotací ze svého rozpočtu. Určeny byly k popularizaci tohoto pozoruhodného objektu, na podporu původního poslání a udržitelnosti. Podařily se i dílčí opravy a na letošní rok je alokováno v rozpočtu na rekonstrukci dalších 0,5 mil. korun. V návaznosti na dlouhodobou koncepci využití jsme navázali kontakty s významnými pamětovými institucemi, s Národní knihovnou, Národním zemědělským muzeem a Národním pedagogickým muzeem a knihovnou J. A. Komenského. Zájem o školu, o její zachování i fungování v současné společnosti, podpora těchto cílů ze strany vlastníka a nespochybnitelný historický význam stavby tak s sebou musely přinést další kroky.

Co je aktuální • Krátce po Novém roce 2023 zahájilo Ministerstvo kultury České republiky řízení ve věci vyhlášení objektu hůrecké školy za nemovitou kulturní památku, a to na základě podnětu, podaného patnácti občany z Hůrek a blízkého okolí v prosinci loňského roku. Tento podnět podpořil doc. PhDr. MgA. Josef Záruba Pfeffermann, Ph.D. z Filozofické fakulty Univerzity Karlovy a Českého vysokého učení technického, pravnuke Ing. Josefa Záruby Pfeffermanna. V současnosti řízení trvá a po jeho dobu není možné provádět na dotčeném objektu jakékoliv stavební a technické zásahy, aby nedošlo k poškození památkového souboru. Hůrecká škola nám slouží více než sto let a my si toho nesmírně vážíme. Nyní záleží na nás, jak jí to dokážeme vrátit.

Závěrem • Budova bývalé Obecné školy v Hůrkách zůstává až do dneška pozoruhodně dochovaným objektem hned v několika rovinách. Z těch nehmotných je to sociální vazba, tradice, uvědomění si vlastní svěbytnosti a historie s morálním akcentem. Odkaz významného architekta i místních řemeslníků, kteří se na realizaci stavby spolupodíleli. Z těch hmotných pak vlastní neporušený objekt jako takový i jeho chápání v rámci souboru staveb, tvořících kulturní jádro vesnice. Zdědili jsme po svých předcích krásnou školu. V úctě o ni pečujeme, využíváme ji a přejeme si, abychom ji mohli se stejnou úctou předat i svým potomkům. Jiná možnost není. Nestydíme se za to. Pro naše kulturní tradice by to totiž v opačném případě bylo jednoznačně katastrofální.

Josef Záruba Pfeffermann

(1869–1938)

Český architekt, stavitel, technik, astronom, politik a všestranný odborník. Zabýval se především velkoměstskými stavebními realizacemi v Praze a Českých Budějovicích, ale i jinde. V jihočeské metropoli zanechal svou nesmazatelnou stopu na známých místech, k nimž patří hotel Zvon, Havlíčkova kolonie, Učitelství ústav v Maticní ulici, dívčí lyceum na Husově třídě anebo obchodní dům U Hájčků.

VÁŠ SPOLEK PRO HŮRKY A VENKOV

SPOLEK PRO HŮRKY A VENKOV
Vás zve na přednášku

Padesát let od uzavření školy v Hůrkách

SECESNÍ ŠKOLA V HŮRKÁCH A GENIÁLNÍ CIMRMAN PFEFFERMANN

Kdy
v pátek 10. února 2023

V kolik
v 18,00 hodin

Kde
v hostinci v Hůrkách

přednáší PhDr. Aleš František Plávek
Státní oblastní archiv v Třeboni | Spolek pro Hůrky a venkov

viz též www.hurky.cz

Spolek pro Hůrky a venkov

PŘÍLOHA II

PFEFFERMANNŮV ROK 2019

Cyklus přednášek a tvůrčích dílen k výročí 150 let od narození Josefa Záhradského Pfeffermanna (1869-1938) autora stavby školní budovy v Hůrkách.

2019 | VZDĚLÁVÁNÍ | PILÍŘ I

Celoroční cyklus přednášek a řemeslných dílen na podporu mimoškolního vzdělávání a funkce školy v Hůrkách. Součástí byla také instalace pamětní desky staviteli ing. Pfeffermannovi na fasádu školy.

2023 | KOMUNITA | PILÍŘ II

Iniciativa představená v březnu 2023 při společné besedě, spojené s projekcí starých fotografií a mezigenerační interakcí. Cílem je vzbudit zájem o místo, v němž jsme doma. V duchu této iniciativy spolku se budou konat, a také již konaly, všechny komunitní akce.

2018 | TRADICE | PILÍŘ III

Dlouhodobý projekt spolku, který si klade za cíl obnovit folklórní tradici z pomezí hlubocko-třeboňských Blat především formou prezentace krojů. Součástí jsou praktické dílny, besedy a ukázky krojů při slavnostech, ale také konzultace s odborníky.

PŘÍLOHA III

Venkoušská každodennost

